

Eco:Logical

Anna Björk

2016

PORTFOLIO

Examensarbete för bildkonstnär, YH-examen
Utbildningen för bildkonst
Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad 2016

Degree Thesis for Fine Art, Bachelor of Fine Art
Degree Programme in Fine Art
Novia University of Applied Sciences and Arts, Jakobstad 2016, Finland

EXAMENSARBETE

Författare: Anna Björk

Utbildningsprogram och ort: Bildkonst, Jakobstad

Inriktningalternativ/Fördjupning:

Handledare: Albert Braun

Bedömare: Ulrika Ferm, Jimmy Pulli

Titel: Eco:Logical

Datum 28.3.2016

Sidantal 6

Bilagor -

Abstrakt

I mitt arbete reflekterar jag över hur naturen blir behandlad i västvärlden. Jag undersöker prioriteringar i vårt samhälle och hur den finska skogen kan fungera som ett andrum för eftertanke. Jag reflekterar också över konsekvenserna av klimatförändringen och går in i ämnet med en hypotes om att alla levande ting är sammankopplade med varandra. Jag har skapat en filminstallation vars syfte är att blåsa liv i frågeställningen vad vi lämnar åt kommande generationer. Samtidigt är arbetet en hyllning till naturen, som har kommit att betyda mycket för mig. Fokus ligger på skogsavverkning eftersom träden har en stor roll i den ekologiska cykeln. För mig är ekologiskt logiskt.

Språk: svenska

Nyckelord: natur, respekt

BACHELOR'S THESIS

Author: Anna Björk
Degree Programme: Fine Art, Jakobstad
Specialization:
Supervisors: Albert Braun
Examinators: Ulrika Ferm, Jimmy Pulli

Title: Eco:Logical

Date 28.3.2016   Number of pages 6   Appendices -

Abstract

In my work I reflect on how the nature is being treated in the west. I explore our society's priorities and how the Finnish forest can work as a place to breath and a place for reflection. I also reflect on the consequences of the climate change and I approach this subject with a hypothesis that all living things are connected. I have created a video installation with the purpose of shining a light on the question what do we leave behind to the upcoming generations. At the same time, the artwork is a tribute to nature, which has come to mean a lot to me. The focus lies on the logging industry sense the trees play a big role in the ecological cycle. To me ecology is logical.

Language: swedish

Key words: nature, respect

Innehållsförteckning

1. Skogskänslor
2. Rötter till naturen
3. Hotet
4. Sånt som gör mig arg
5. Klimatfrågan
6. Kogi
7. Arbetet
8. Litteraturlista

Jag följer de djupa fotspåren i snön,
jag är nio höstar gammal ungefär
Träden vi går förbi har jag sett förut
stigarna är bekanta fast de är dolda under snön
jag får bära klon
viktigt att inte vara ivägen
träden som faller till marken gör det med en tung suck
Han som går först är skogshuggare
Jag är skogshuggarens dotter

1 . S k o g s k ä n s l o r

I naturen får min oroliga själ ro. Här är det möjligt att reflektera och andas, att stå med fötterna stadigt på marken. Att känna gemenskap, som är så viktigt för människan. Att komma hem. Bristerna i hur industrin ofta arbetar och hur samhället är uppbyggt blir speciellt synliga för mig när jag kan ta ett steg tillbaka från staden och vardagen. I skogen får jag äntligen lägga upp egna regler för mitt liv, hitta ett sätt att leva etiskt. Inte följa de orealistiska reglerna för en produktiv medborgare som gladeligen drar sitt strå till stacken, utan att ifrågasätta bygget. Abstrakta regler som någon annan lagt framför mig när jag föddes. Det är 2016 och jag vill själv välja hur jag lever mitt liv! Jag vill inte vara en duktig, högpresterande, karriärseftersträvande ensam individ som lever för att jobba, istället för att jobba för att leva.

Egentligen vill jag inte jobba alls, bara leva.

Jag har alltid älskat våra finska skogar, sedan barnsben har jag följt med min far till skogen och tagit del av skogsskötsel. Det finns en närvaro av någonting urgammalt i skogen, en länk mellan nu och då. En mystisk, romantisk magi som ofta blir porträtterad i böcker och filmer. En närvaro av Moder Natur som talar till mig med sin energi. En paus från den hektiska samtiden. Jag känner en stark personlig koppling till naturen och är övertygad om att alla levande ting är sammanlänkade och beroende av varandra. Som jag ser det är människan en naturvarelse, precis som vilket annat djur som helst. Rötterna för alla levande ting kommer från samma plats. Det är någonting som länkar samman mig och naturen. En känsla av samhörighet samtidigt som jag känner ett visst ansvar. I grund och botten är vi samma sak, allt hör ihop. Vi bär alla naturen inom oss.

Jag reflekterar ofta över varför vår västvärld ser ut som den gör och varifrån våra beteendemönster kommer. Vem som lägger upp de oskrivna reglerna för ett samhälle och människorna i det. Nästan som ett frågvist barn funderar jag på dessa frågor och försöker bena ut hur dessa är sammankopplade. Aldrig förr har klimatförändringarna varit mer på tapeten. Hotet mot ekologiska system och all levande natur är samtidigt ett hot mot mänskligheten. Naturen överlever utan människor, men mänskligheten har ingen chans att överleva utan naturen. Konsekvenserna av det som jorden utsätts för kan vara svåra att ta till sig. Det är svårt att förstå hur några grader mera på termometern kan ha ödeläggande effekter. Vad det betyder att bina håller på att dö ut och ekosystem utrotas...

2 . R ö t t e r t i l l n a t u r e n

Under hela mitt liv har jag bott mer eller mindre på landet, omringad av natursköna ställen och gläntor i skogen, perfekt för ett barn med många kojbyggen. Redan då fanns det tydligen en omedveten önskan om ett liv med nära kontakt till naturen. Nu bor jag med sambo, hund och katter i ett gammalt trähus från 1765 i det skogsomringade Purmo. Det är sannerligen ett mycket trevligt hus med mycket karaktär, fast det drar om knutarna på vintern. Här finns det rum att utveckla den livsstil som jag strävar efter,

att vara självförsörjande och leva med naturen.

Varför ser vår värld ut som den gör idag? Jag har en teori om att det beror på att livsstils-normen är mindre och mindre kopplad till naturen, att vi kommit bort från våra rötter. Det faktum att ekonomisk tillväxt prioriteras fram om hållbarhet. Många hemskheter händer bakom industrins stängda dörrar. Om allt skulle ske synligt för de allmänna ögat, tror jag de flesta skulle reagera.

Revolt vore ett faktum.

Genom min egen kritiska syn på dagens samhälle och mörkläggandet av vad som pågår, är jag väldigt intresserad av levnadsförhållanden och mentaliteten i avlägsna byar. Jag är helt fascinerad över naturstammar som drar sig undan för att leva i och med naturen. Att leva "off the grid", försöka klara sig med lite och inte överkonsumera, att hitta ett alternativt levnadssätt som passar var och en.

Lämna så litet ekologiskt fotspår som möjligt.

Jag har alltid känt att en promenad i skogen hjälper mig att hålla fötterna på jorden, och att komma ihåg vad som verkligen är viktigt i vårt rastlösa samhälle. Framför allt hjälper det mig att se den större bilden, inte bara tänka på mig själv, vilket kan vara svårt i det individualistiska levnadssättet som förespråkas. Jag har en nära relation till naturen och fast jag precis som så många andra förlitar mig på, och uppskattar, dagens bekvämligheter och teknologi, är jag övertygad om att jag skulle vara lyckligare om jag tog mina nära och kära ut till en enkel trästuga i skogen. Långt borta från samhället, och levde i symbios med naturen och allt den har att erbjuda.

Vi vet att de gröna växternas fotosyntes omvandlar koldioxid och vatten med hjälp av solenergi till glukos, varvid syre frigörs till atmosfären. Syre är livsnödvändigt för alla levande organismer. Vi vet att det håller på att gå utför för vår planet och som en följd av detta, också mänskligheten. Många gör mycket för att förhindra och bromsa klimatförändringarna, men det verkar inte nå hela vägen fram. Jag undrar hur länge detta kan pågå och hur världen kommer att se ut i framtiden. I efterforskningen om hur allt på jorden hör ihop kommer jag fram till att skurken bakom problemen, oavsett vilka problem jag än undersöker, onekligen är den samma: pengar! Hur tjänas det mest, med minsta möjliga insatts och tid? Kortsiktigt tänkande, ohållbara lösningar som exploaterar både människokraft och naturresurser. Tappad respekt för människa och natur.

Så varför avverkas så stora delar av världens alla skogar då alla levande ting är så beroende av dem för att överleva? För att gynna den massiva industriella tillväxten och storföretagen. Främsta orsaken för skogsskövlingen av till exempel Amazonas regnskog i Brasilien, är en omfattande sojaodling. Som sedan blir till foder för de boskapsdjur som hålls för köttproduktion. En stor del av våra skogar blir också helt eliminerade för att ge plats för betesmarker och industriframfart. Slutavverkning ändrar områdets karaktär drastiskt, och även om det i Finland och Sverige är lagplikt på att återbeskoga området, tar det lång tid för skogsmiljön att återhämta sig. I det långa loppet är det här inte heller hållbart. Skogshyggesbruk i större områden under en längre tid är ett hot mot den biologiska mångfalden, viktiga livsmiljöer och står för utplånandet av hotade arter. Skogsskövlingen kan också leda till översvämningar eller erosion, eftersom avsaknaden av växtrötter gör att vattnet inte kan bindas i marken.

Det finns många olika teorier om vad som kommer att hända med befolkningen om det fortsätts att använda naturresurser, i snabbare takt än naturen kan återhämta sig. Det förutsägs att det kommer skapas så kallade "klimatflyktingar" i större omfattning än idag. Hela folkslag som måste fly sitt land på grund av orsaker direkt kopplade till klimatförändringen. Vare dag kommer bristningsgränsen närmare för vad planeten kan ta emot. Vi leker en farlig lek med ödet genom att använda vår planet som insats.

Jag vill eftersträva ett sätt att leva där det är enkelt att leva jämsides med naturen, istället för att leva av naturen. Där ekologiska produkter och rättvisemärkt är prioritet. Hitta respekten igen för denna fantastiska Moder Natur, som är livets källa, och ge någonting tillbaka. Jag vet att det är många som tänker i liknande banor. Många länder, organisationer och enskilda individer tar ansvar för att minska utsläppen, vilket är nödvändigt för att stabilisera växthusgaserna i atmosfären.

4 . S å n t s o m g ö r m i g a r g

Jag läser en artikel i Österbottens Tidning (tisdag 13 oktober 2015) som är skriven av Pia Andtbacka. Jag läser om Metso-programmet, om miljöstödet och om hur det blir svårare och svårare att skydda sin skog som privatperson. Ett gammalt par i Purmo har valt att skydda sin gamla skog där vissa träd är upp till 130-150 år gamla.

-Från min barndom minns jag hur roligt det var att gå med föräldrarna i gammal skog, säger Kerstin Stenmark som tycker att också kommande generationer borde få uppleva den speciella känslan.

Och är det inte så? Att man verkligen upplever skogen, man blir berörd av den, man går inte där och tittar, utan att se. Med Metso-programmet kan skogsägarna skydda skog som är viktig för den biologiska mångfalden, antingen med tidsbundna avtal, genom att inrätta permanenta privata skyddsområden eller genom att sälja skogen till staten. Problemet här är att onekligen styrs det mesta i världen med pengar. Skurken jag refererade till tidigare. En inkomstkälla behövs för att leva som det ser ut idag. Skogsägarna som hoppar på Metso-programmet får en viss ersättning för inkomstbortfallet, men man får mera pengar om man avverkar gammelskogen än om man väljer att skydda den. Om man väljer att skydda skogen permanent eller att sälja den till staten innebär det ju att man inte längre äger sin skog vilket inte tilltalar alla.

Nu minskas dessutom de statliga anslagen för Metso-programmet drastiskt och möjligheterna för ersättning försämras. Att äga skog privat kommer att bli de rikas privilegium om det fortsätter på samma sätt. Skog som enligt mig inte kan "ägas" i vanlig mening. Skogen är jordens, Moder Naturs och djurens.

Den är bara till låns för mänskligheten.

En människas livslängd är ingenting i jämförelse med ett träd som fått växa ostört.

Jag tittar med förskräckelse på en dokumentär om hur mycket skadligt avfall som produceras av mode-industrin, om hur fruktansvärt dåliga omständigheter arbetarna jobbar i. Många företag ignorerar inte bara de fruktansvärda följderna som industrin har på vår jord, utan också våra medmänniskor och hur de blir behandlade.

Det är sådana här orättvisor i världen, när människor, natur och djur behandlas som "slit och släng"-produkter, som får mig att rysa av obehag! Hur kan detta få pågå i dagens samhälle? Utsatta människor med sämre möjligheter utnyttjas som billig arbetskraft och arbetas sönder under horribla arbetsförhållanden. De får under minimilön för att kostymnissarna bakom industrin ska dra ner produktionskostnaderna och förtjäna storkovan. De rika blir rikare. Som tack för att arbetarna flera gånger får lägga livet till på produktionsledet, forslas de skadliga avfallet tillbaka då konsumenterna slitit och slängt klart i andra länder. Tack för det, klart med det, köp nytt.

När jorden brukas används ofta skadliga kemikalier som inte bara skadar grödorna som besprutas med det, utan gifterna tas upp i jorden och gör den mindre lämplig att odla i, och mera kemikalier behövs för att få nästa skörd lika stor, lika snabbt. Jorden kommer snart vara utan näring och obruklig. Allt detta för att det konsumeras mera än någonsin, och det slängs berg med mat varje dag. Boskapen ska växa sig stor och redo för slakteriet på så lite tid som möjligt.

5 . K l i m a t f r å g a n

I media debatteras det om vad som är den bidragande orsaken till denna förändring av klimatet och vem som är skyldig till den. I hemmen pratas det om hur man kan spara in på onödig belastning av naturresurser och det sopsorteras flitigt på många håll. Vi som är intresserade av detta ämne har oräkneliga böcker, artiklar, och samhällsdokumentärer vi kan fördjupa oss i och vi vet alla att det handlar om mera än att isbjörnarnas habitat försvinner framför våra ögon. Klimatfrågan gäller oss alla och vid det här laget borde vi vara medvetna om den och framför allt göra vad vi kan för att förbättra omständigheterna som råder. Det har blivit en central fråga inom ekonomin och politiken, men behandlas ännu som en fråga bland många andra frågor. Politiken fokuserar fortfarande mycket på att öka tillväxten och vi förväntas konsumera mera och mera, vilket leder rakt i motsatt riktning från klimatförändringarna som hotar de många ekosystem som förser oss med mat, vatten och andra livsnödvändigheter. Vi kan inte konsumera det som inte finns. Vi sitter således fast i en ond cirkel. Vill vi förändra vårt levnadsmönster är det inte bara en sak som måste ändras på, allt kommer behövas förändras eftersom allt hör ihop.

Det finns en gömd civilisation i Columbia, som lever isolerad uppe i bergsområdet Sierra Nevada de Santa Marta. Ett naturfolk som kallas Kogi, och enligt egen utsago lever enbart för att ta hand om planeten och upprätthålla den naturliga balansen. De kallar sig själva "mänsklighetens äldre bröder, jordens väktare". Den här stammen sägs vara den enda civilisationen vars kultur hållits intakt sedan Inkariket. Kogierna har en mycket nära kontakt med naturen, inte enbart naturen runtom dem, utan globalt sett. Detta är möjligt eftersom berget där stammen är bosatt, har en unik struktur och fungerar som en miniatyrversion av hela planeten. Bokstavligen en mikrokosmos, med alla världens klimat och ekologiska zoner representerade. Stammen har alltid följt med i förändringsprocessen av jordens välmående, och är djupt oroad över hur situationen ser ut i dagsläget. Kogierna har en helt annorlunda förståelse för den naturliga världen eftersom hela deras existens är präglad av naturen. Något som den moderna världen fjärrat sig ifrån, i takt med den växande industriella livsstilen.

Personligen kan jag med gott samvete se på stammen som en representant för allt organiskt. De behärskar kunskapen att rå om naturen och notera de, ofta subtila, tecknen på vilket hälsotillstånd som råder. Som jag ser det har denna förmåga fallit i glömska i västvärlden, för många generationer sedan. Kogierna är sålunda, enligt mig, de sista bland oss som genuint kan föra naturens talan. Därför är det viktigt för mig att lyssna och begrunda vad Kogierna har att säga angående jordens välbefinnande. Deras meddelande till den moderna civilisationen är att världen lider och är döende på grund av våra handlingar. Stammen är medvetna om att största delen av jordens befolkning inte förstår sig på de viktiga, och komplicerade, skärningspunkter som finns på jorden. Dessa punkter är sammanlänkade med energi, och det betyder att något som inträffar på en specifik plats, besvaras på en annan plats flera kilometer bort. Att förstå detta är kunskapen som behövs för att läka jorden, säger Kogierna.

Huvudmålet är en filminstallation i tre delar, som uppmärksammar hur vi behandlar vår planet med fokus på skogsskövling och slutavverkning för att ge plats för stadsutbredning eller industriframfart. Samt hur en stor del av växthusgasutsläppen kommer från avskogningen och som då leder till klimatförändring. Jag vill trotsa industrin, maktkampen och stadsmentaliteten, istället fundera på “Vad lämnar vi åt kommande generationer?” Och förhoppningsvis inspirera till ett mera hållbart ekologiskt tänkande och att ge naturen den respekt den förtjänar. Syftet är att nå ut till människor och ifrågasätta vårt omfattande och destruktiva skogsskövlande. Är skogen egentligen vår att äga och skörda? Kommer nya generationer i framtiden att växa upp i en värld där skogen används som vilken råvara som helst, och manipuleras enligt människornas behov, mera än idag?

Jag har sedan liten sprungit i skogen och fått uppleva den under alla årstider. Jag springer ännu i skogen för att den har en förmåga att locka mig till sig då jag inte har hälsat på på en stund. Som att alla vindar blåser till skogen för att vi ska minnas att hålla oss rotade och hålla ett större perspektiv på helheten om hur vi lever och behandlar vår jord.

Den förfaller inför våra ögon, den enda planeten vi har. Det händer redan, överallt! Men jag har hopp för framtiden! Konsten utbildar och förenar oss. Vi får en inblick i hur världen såg ut i en svunnen tid genom att analysera äldre konstverk, vi får bilda oss en uppfattning om andra kulturer genom att ta del av deras traditionella konst, samtidigt bildar vi en uppfattning om konstnärens egna tankegångar och frågeställningar. Konstnärlig verksamhet hjälper inte enbart konstnären att bearbeta känslor och tankar. I dagens samhälle är en stor del av oss uppkopplade till internet större delen av vår vakna tid med våra skärmar i ansiktet och vi navigerar runt visuellt material och delade filer hela tiden. Med tanke på det här tror jag att konstens roll i samhället är större än någonsin och den har fina förutsättningar att blåsa upp en frisk vind av förändring.

Naturen har en otroligt stark förmåga att återhämta sig. Dagens människor lämnar ofta förödande spår efter sig där de går fram, men naturen kan spira i det efterlämnade. Modern tar tillbaka sina rättmätiga områden.

TACK

Albert Braun
Göran Torrkulla
Joakim Finholm
Hassi Ahlskog
Mia Lindqvist
alla nära och kära

Litteraturlista

alunathemovie.com

skogscentralen.fi

Netflix

-Cowspiracy, 2014

-The True Cost, 2015

Österbottens Tidning

En obekväm sanning, Al Gore, Ica Bokförlag 2007

50 sätt att sabba planeten, Mark Townsend/David Glick, Ponto Pocket 2010

Yrkehögskolan Novia
Utbildningen för bildkonst
Köpmansgatan 10
68600 Jakobstad, Finland

www.bildkonst.fi

